

Representantforslag 103 S

(2016–2017)

fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes, Audun Lysbakken, Kirsti Bergstø og Heikki Eidsvoll Holmås

Dokument 8:103 S (2016–2017)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes, Audun Lysbakken, Kirsti Bergstø og Heikki Eidsvoll Holmås om innføring av et produksjonsvederlag for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret innenfor territoriallinjen

Til Stortinget

Bakgrunn

Oppdrettsnæringen har blitt en stor og viktig næring i Norge. Næringen sysselsetter 4 300 personer direkte i produksjon av laks og ørret og produserer 1,2 millioner tonn fisk i året. Næringen blir stadig mer effektiv i bidrag til økonomien. I 2015 var salget på over 300 tonn fisk per sysselsatt, opp fra 200 tonn i 2005. Det var 990 lokaliteter for oppdrett av laks og ørret i Norge i 2015.¹

Næringen er en økonomisk suksesshistorie. Den økonomiske suksessen bygger på at de får bruke areal som tilhører fellesskapet i Norge, og utnytter den kapasiteten til produksjon. De utnytter med andre ord grunnrenten. Det at de utnytter denne grunnrenten gjennom fellesskapets areal, skaper også konflikt.

Det er konflikt mellom tradisjonell bruk av områdene til fiskeri og oppdrett. Fiskere hevder at oppdrettsanleggene på ulikt vis ødelegger eller reduserer fisket i området.

Det er konflikt mellom oppdrett og miljø. Oppdrettsanleggene har store utslipp av slam (avføring og matrester), rømning svekker villaksstammen i elvene, lakselus påvirker villaksen osv.

Det er konflikt mellom oppdrett og friluftsliv, der det blant annet er et syn på anleggene som en estetisk forurensning av viktige friluftsområder.

På bakgrunn av dette virker det rimelig at næringen må betale for bruk av fellesareal. Dette vil være en måte å prise inn eksternalitetene næringen påfører i prisen på sluttproduktet.

Om forslaget

I dag må næringen betale for nye konsesjoner. Dette er en engangssum som blir delt mellom stat, fylke og kommune. Dette er en måte å betale for bruk av fellesareal på. Imidlertid gir ikke engangsutbetalinger kommunene grunnlag for å drive et langsiktig arbeid for god kystsoneplanlegging, tilrettelegging for andre næringer eller for å løse pågående miljøproblemer.

Forslagsstillerne mener derfor det er rimelig at en slik betaling tar form av et årlig vederlag til kommunene som betaling for bruk av fellesareal som kystsonen er.

Det finnes i hovedsak to ulike modeller for hvordan et slikt vederlag skal utregnes:

- Vederlag per brukt areal til godkjente lokaliteter
- Vederlag per produsert fisk/tonn.

Forslagsstillerne har landet på det siste alternativet. Det er for det første fordi forslagsstillerne ønsker at næringen skal ha tilgjengelig brakklagt areal for å kunne flytte anlegg dersom resipienten ikke lenger tåler påvirkning fra anlegget, eller av andre miljøhensyn. Et vederlag pålagt arealet vil være et insentiv til å minimalisere arealbruken. Det kan få uønskede

1. Fiskeridirektoratets årsrapport 2015 <https://www.regjeringen.no/contentassets/ab7b70cc80924f038a26a89417d0eb66/2016/arsrapporter-2015/arsrapport-2015-fiskeridirektoratet.pdf>

sideeffekter. For det andre knytter et slikt vederlag seg til produksjon og dermed inntekt for et anlegg. Selv om næringen opplever gode markeder nå, kan det tenkes en framtid der et anlegg må redusere produksjonen, men bruker det samme arealet. I en slik situasjon vil det kunne være urimelig å pålegge anleggene en stor avgift.

Dersom vederlaget er lagt på produksjonen, vil det være en sammenheng mellom forventede inntekter til et selskap og det vederlaget de skal betale. Det vil sannsynligvis oppleves som mer rimelig sett fra næringens side. Det vil imidlertid kunne skape større variasjon i inntektene kommunene får fra næringen, gjennom at produksjon fra år til år vil variere mer enn arealet, og at produksjonen kan bli flyttet mellom lokaliteter i ulike kommuner. Det vil være rimelig at et

slikt produksjonsvederlag uansett blir fordelt mellom kommunene basert på lovlig maksimalt tillatt biomasse (MTB) i hver kommune et selskap har anlegg.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2018 innføre et vederlag som går til kommunene, på 25 øre per kilo produsert laks, ørret og regnbueørret innenfor territoriallinjen.

25. april 2017

Torgeir Knag Fylkesnes

Kirsti Bergstø

Audun Lysbakken

Heikki Eidsvoll Holmås